

GLÓWNY INSPEKTOR SANITARNY

GIS-HS-NS-4312-00006/DS/2019
SK 28244/2019

Warszawa, dnia 17.07.2019

Pani
Anna Tarnowska
Przewodnicząca Stowarzyszenia
Rzeczoznawców Sanitarnohigienicznych
Aleje Jerozolimskie 89/43
02-001 Warszawa

Szanowna Pani Przewodnicząca,

w związku z wątpliwościami dotyczącymi przepisów prawa pozwalających na usytuowanie pomieszczeń na zbiorowy pobyt dzieci w zagłębieniu, po konsultacji z Narodowym Instytutem Zdrowia Publicznego - Państwowym Zakładem Higieny niniejszym przekazuję jak poniżej.

Usytuowanie w zagłębieniu pomieszczeń na pobyt dzieci w punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego nie jest rozwiązaniem najlepszym, jednak dopuszczalnym w sytuacji braku możliwości zapewnienia innej, optymalnej lokalizacji pomieszczeń o wymienionym przeznaczeniu.

W ocenie Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego - Państwowego Zakładu Higieny możliwe niepożądane ze względów higienicznych następstwa lokalizacji w zagłębieniu pomieszczeń o omawianym przeznaczeniu mogą obejmować:

1. Ryzyko upadków i urazów przy przemieszczaniu się dzieci i pokonywaniu różnicy poziomów między terenem przy wejściu do budynku a pomieszczeniem przeznaczonym na zbiorowy pobyt dzieci,
2. Zmniejszone nasłonecznienie pomieszczeń /ograniczony dostęp światła słonecznego. Wymusza to doświetlanie pomieszczeń oświetleniem sztucznym, a jednocześnie ogranicza działanie przeciwrzywicze i wpływ dezynfekcyjny promieniowania słonecznego (ułatwienie przeżywania roztocza kurzu domowego, szerzenia się infekcji układu oddechowego drogą kropelkową).

Przepisy prawne określają minimalny czas nasłonecznienia pomieszczeń przeznaczonych do zbiorowego przebywania dzieci w przedszkolu i innych formach opieki przedszkolnej jako wynoszący co najmniej 3 godziny w dniach równonocy w godzinach 08.00-16.00, jednak nawet przy spełnieniu tego wymagania w przypadku pomieszczeń usytuowanych w zagłębieniu nasłonecznienie może obejmować jedynie niewielką część ich kubatury z uwagi na wynikające z zagłębienia pomieszczeń ograniczenie powierzchni okien,

3. Utrudnienie właściwej wentylacji pomieszczeń, z czym może wiązać się ryzyko ich nadmiernego zawilgocenia (niedostateczne odprowadzanie pary wodnej) i podwyższenia stężeń dwutlenku węgla w powietrzu pomieszczeń. Sprzyja to również wyższym stężeniom w powietrzu pomieszczeń lotnych substancji organicznych, emitowanych przez materiały i wyroby stosowane w celu wykończenia i wyposażenia pomieszczeń. Substancje te mogą wykazywać właściwości drażniące i/lub alergizujące w odniesieniu do spojówek i błony śluzowej dróg oddechowych,

4. Ograniczenie kontaktu wizualnego dzieci ze środowiskiem zewnętrznym /otoczeniem budynku podczas wielogodzinnego pobytu w placówce,

5. Ryzyko zalania pomieszczeń w razie gwałtownych zjawisk atmosferycznych połączonych z ulewnymi opadami i związana z tym konieczność ewakuacji dzieci w takich przypadkach (z powyższego zestawienia wyłączone kwestie związane z ochroną przeciwpożarową).

Z powyższych przyczyn przedstawione rozwiązanie jest oceniane przez Instytut jako generalnie niepożądane, którego w miarę możliwości należy unikać. Mimo to, w sytuacjach, gdy brak możliwości korzystniejszej lokalizacji pomieszczeń na zbiorowy pobyt dzieci byłby równoznaczny z brakiem dostępności jakiegokolwiek formy wychowania przedszkolnego jest ono w opinii Instytutu dopuszczalne, najlepiej jako przejściowe - do czasu zapewnienia lokalizacji w pełni odpowiadającej standardowym wymaganiom wynikającym z przepisów dotyczących warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

Większość niepożądanych następstw opisywanej lokalizacji pomieszczeń do zbiorowego przebywania dzieci dotyczy panującego w nich mikroklimatu (w szczególności temperatury i wilgotności powietrza oraz wentylacji pomieszczeń) i jego możliwego wpływu na samopoczucie i stan zdrowia dzieci. Dotrzymanie optymalnych parametrów w tym zakresie przy omawianej lokalizacji pomieszczeń jest możliwe, lecz zdecydowanie utrudnione, wymaga ponadto większej staranności i częstszej kontroli. Niezbędne jest również rygorystyczne przestrzeganie normatywów dotyczących minimalnej powierzchni pomieszczenia przypadającej na jedno dziecko i bezwzględne unikanie nadmiernej liczebności dzieci w powyższych placówkach.

Biorąc powyższe pod uwagę, podczas uzgadniania dokumentacji projektowej pomieszczeń na zbiorowy pobyt dzieci zlokalizowanych w zagłębieniu należy zwrócić szczególną uwagę na zapewnienie:

1. izolacji przeciwwilgociowej budynku, w którym będą zlokalizowane ww. pomieszczenia zapewniającej, że ww. pomieszczeniach będzie sucho,
2. wentylacji tych pomieszczeń, zapewniającej w nich dobrą jakość powietrza, w szczególności bez zanieczyszczeń,
3. zapewnienia oświetlenia naturalnego,
4. usytuowania okien tych pomieszczeń od strony, z której nie napływają zanieczyszczenia i hałas.

Anna Tarnowska
Przewodnicząca Stowarzyszenia
Rzeczników Sanitarnych
Aleje Jerozolimskie 100
02-001 Warszawa

ZASTĘPCA
Głównego Inspektora Sanitarnego

Grzegorz Hudzik

Szanowna Pani Przewodnicząca,

W związku z wątpliwościami dotyczącymi przepisów prawa pozwalających na usytuowanie pomieszczeń na zbiorowy pobyt dzieci w zagłębieniu, do Zarządu Państwowego Zakładu Higieny - Państwowego Instytutu Higieny - Państwowego Zakładu Higieny przesyłam jak poniżej.

Usytuowanie w zagłębieniu pomieszczeń na pobyt dzieci w punktach przedszkolnych (zespołach wychowania przedszkolnego) nie jest rozwiązaniem, najlepszym, jednak dopuszczalnym w sytuacji braku możliwości zapewnienia innej, optymalnej lokalizacji pomieszczeń o wymienionym przeznaczeniu.

W ocenie Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego - Państwowego Zakładu Higieny możliwe niepożądane ze względów higienicznych następstwa lokalizacji w zagłębieniu pomieszczeń o danym przeznaczeniu mogą obejmować:

1. Ryzyko upadków i urazów przy przemieszczaniu się dzieci i pokonywaniu różnicy poziomów między terenem przy wejściu do budynku a pomieszczeniem przeznaczonym na zbiorowy pobyt dzieci.
2. Zmniejszone natężenie pomieszczeń/ograniczony dostęp światła słonecznego. Wymusza to doświetlenie pomieszczeń oświetleniem sztucznym, a jednocześnie ogranicza działanie przeciwykrywiczego i wpływu dezynfekcyjnego promieniowania słonecznego (zabijanie przeżywania roztocza kurzu domowego, szerzenia się infekcji układu oddechowego drogą kropelkową).